

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **L. F.**, bývajúceho v T., prechodne v P., zastúpeného JUDr. I. G., advokátom so sídlom v P., proti odporkyni **Z. F.**, bývajúcej v T., zastúpenej prom. práv. I. O., advokátkou so sídlom v T., **o vydanie bezdôvodného obohatenia**, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 26 C 75/2010, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 20. novembra 2012 sp. zn. 24 Co 237/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Odporkyni nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Trnava rozsudkom z 8. júla 2011 č.k. 26 C 75/2010-137 zamietol návrh navrhovateľa, ktorým žiadal, aby súd uložil odporkyni uhradiť mu sumu 33 193,92 €, predstavujúcu polovicu z hodnoty práva na odkúpenie 3-izbového obecného bytu. Súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že navrhovateľ v konaní nepreukázal, že na strane odporkyne došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia plnením bez právneho dôvodu. K tomu malo dôjsť tým, že navrhovateľ prišiel o majetkovú hodnotu predkupného práva, pretože odporkyňa sa stala po rozvoде manželstva účastníkov na základe prechádzajúceho konania výlučnou nájomníčkou bytu bez toho, aby navrhovateľa z tohto práva vyplatila. Tento byt odkúpila za zvýhodnených podmienok a čiastka, ktorú navrhovateľ predmetnou žalobou požadoval od odporkyne ako bezdôvodné obohatenie, mala predstavovať polovicu trhovej ceny predmetného bytu. Nakoľko navrhovateľ nepreukázal existenciu ani žiadnej inej skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia, súd návrh zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Trnave na odvolanie navrhovateľa rozsudkom z 20. novembra 2012 sp. zn. 24 Co 237/2011 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny v zmysle § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil. Odporkyňa nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd skonštatoval, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav, dokazovanie vykonal v potrebnom rozsahu a na vec aplikoval príslušné zákonné ustanovenia. Zároveň odkázal na presvedčivé odôvodnenie prvostupňového rozsudku. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa uviedol, že od podania žiadosti účastníkmi ešte ako manželmi o odkúpenie bytu do odpredaja bytu odporkyňa uplynulo 14 rokov, počas ktorých sa ani jeden z nich nedomáhal vo vzťahu k Mestu Trnava o uzavretie kúpnej zmluvy, resp. o nahradenie prejavu jeho vôle súdom. Odvolací súd poukázal na to, že aj keby bolo v konaní preukázané, že pôvodný vlastník predmetného bytu nepostupoval podľa zákona a s účastníkmi nezákonne neuzavrel zmluvu v stanovenej lehote, nemožno z toho vyvodzovať, že odporkyňa vzniklo bezdôvodné obohatenie aj s prihliadnutím na okolnosť, že v čase odpredaja bytu manželstvo účastníkov bolo právoplatne rozvedené a odporkyňa už bola výlučnou nájomníčkou bytu. Napokon odvolací súd pripustil, že súd prvého stupňa pochybil pri stanovení termínu odročeného pojednávania, a tiež pri písomnom vyhotovení zápisnice o pojednávaní, avšak toto pochybenie nemalo za následok odňatie možnosti konať, keďže odporca sa vyhlásenia rozsudku zúčastnil v správnom čase. Výrok o trovách odvolacieho konania odôvodnil § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 O.s.p.

Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadol navrhovateľ dovolaním, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 237 písm. f/ O.s.p. Uviedol, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že okresný i krajský súd „nerozhodovali o tom, čoho sa v tomto konaní domáhal“, ďalej tým, že súd vytýčil termín pojednávania za účelom vyhlásenia rozsudku na deň 8. júla 2010, namiesto správneho roku 2011, v dôsledku čoho sa vyhlásenia rozsudku nemohol zúčastniť jeho právny zástupca a prvostupňový súd nevyhotovil úradný záznam k zápisnici o pojednávaní, ktorým by opravil tento nesprávny údaj. Vo zvyšnej časti dovolania zopakoval skutkovú a právnu argumentáciu, ktorú uvádzal počas celého konania a ktorou v súhrne namietal nesprávne právne posúdenie veci. Z uvedených dôvodov navrhol napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie alebo ho zmeniť a žalobe v celom rozsahu vyhovieť.

Odporkyňa sa k dovolaniu navrhovateľa nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimocnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, len v prípadoch, v ktorých ho pripúšťa zákon (viď § 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Keďže podané dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku, ale takému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné ani takému potvrdzujúcemu rozsudku súdu prvého stupňa, v ktorom súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4, nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodiť z § 238 ods. 1 O.s.p., ani z § 238 ods. 3 O.s.p. Pre úplnosť treba uviesť, že dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie navrhovateľa nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Dovolanie navrhovateľa by mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky väd taxatívne v ňom vymenovaných; iné procesné vady konania alebo nesprávnosti rozhodovania, i keby k nim v konaní došlo, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania navrhovateľa preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

So zreteľom na dovolateľom vytýkané nesprávnosti sa dovolací súd osobitne zameral na posúdenie, či postupom súdov (najmä prvostupňového) nebola tomuto účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie procesne nesprávny, zákonu sa priečiaci postup súdu majúci za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka občianskeho súdneho konania (napríklad práva zúčastniť sa na pojednávaní, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy, podať opravný prostriedok alebo vyjadrenie, v stanovenej lehote urobiť procesný úkon a pod.).

Dovolateľ vyvodzuje odňatie možnosti konať pred súdom z toho, že súd prvého stupňa uviedol v zápisnici o pojednávaní nesprávny údaj o ďalšom termíne pojednávania, v dôsledku čoho sa jeho právny zástupca nemohol zúčastniť vyhlásenia rozsudku.

Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa odročil dňa 17. júna 2011 pojednávanie za účelom vyhlásenia rozsudku na termín 8. júla 2010, pričom uvedený nesprávny údaj bol v zápisnici o pojednávaní neskôr ručne zmenený konajúcou sudkyňou na správny termín 8. júla 2011 (č.l. 120 spisu). Na pojednávaní v uvedený deň, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, sa navrhovateľ osobne zúčastnil; právny zástupca navrhovateľa prítomný nebol (č.l. 136 spisu).

Dovolací súd dospel k záveru, že uvedením nesprávneho dátumu, na ktorý bolo odročené pojednávanie za účelom vyhlásenia rozsudku v údají o roku, kde namiesto správneho roku 2011 bol uvedený nesprávne rok 2010, došlo len k zrejmej nesprávosti, keďže pojednávanie, ktoré bolo odročené sa uskutočnilo v roku 2011, a preto muselo byť všetkým na pojednávaní prítomným účastníkom ako i zainteresovaným nepochybné, o ktorý rok sa v danom prípade jedná, keďže z logiky veci vyplýva, že nie je možné odročiť pojednávanie späť (z roku 2011 na rok 2010). Tento záver potvrdzuje aj skutočnosť, že navrhovateľ sa predmetného pojednávania (8. júla 2011) zúčastnil, pričom jeho tvrdenie, že mal práve v čase vyhlásenia rozsudku cestu do Bratislavy, sa dovolaciemu súdu javí ako účelové. Bez ohľadu na fakt, že sa pojednávania nezúčastnil jeho právny zástupca, navrhovateľ mal možnosť ako účastník konania uplatňovať na pojednávaní svoje procesné oprávnenia, pričom mu bol po pojednávaní aj doručený rozsudok v zmysle § 156 ods. 2 O.s.p. Dovolací súd je toho názoru, že uvedené nedostatky s prihliadnutím na ostatné skutočnosti nedosiahli intenzitu vady § 237 písm. f/ O.s.p. a navrhovateľovi nebola týmto postupom odňatá možnosť konať pred súdom.

Pokiaľ navrhovateľ v dovolaní namieta, že súdy nižších stupňov „sa v konaní nezaoberali podstatou veci a nerozhodovali o tom, čoho som sa v tomto konaní domáhal. Ja som sa domáhal vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré spočívalo v tom, že som mal pohľadávku vyplávajúcu mi z opčného práva podľa zákona o vlastníctve bytov. Súd sa neustále v konaní zaoberal otázkami nájomných vzťahov, čo s predmetom konania nesúviselo.“, z jeho argumentácie možno vyvodiť (§ 41 ods. 2 O.s.p.), že súdom oboch stupňov vytýka to, že vec nesprávne právne posúdili (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav.

O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), ktorý ale môže byť úspešne uplatnený iba v procesne prípustnom dovolaní. Samo nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá (viď tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v ustanovení § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

Keďže v prejednáwanej veci nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho v zmysle § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol. Riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, otázkou vecnej správnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu sa nezaoberal.

V dovolacom konaní úspešnej odporkyňi vzniklo právo na náhradu trov konania voči navrhovateľovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd však odporkyňi náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo nepodala návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 5. mája 2016

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková